

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
СЛОВАЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ СІЛЬСЬКОГО
ГОСПОДАРСТВА (СЛОВАЦЬКА РЕСПУБЛІКА)
ЧЕСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПРИРОДНИЧИХ НАУК (ЧЕХІЯ)
ПОМОРСЬКА АКАДЕМІЯ В СЛУПСЬКУ (ПОЛЬЩА)**

Міжнародна науково-практична конференція

**АГРАРНА ОСВІТА ТА НАУКА:
ДОСЯГНЕННЯ, РОЛЬ, ФАКТОРИ РОСТУ**

Сучасний розвиток ветеринарної медицини

3 жовтня 2024 року

Біла Церква

2024

УДК 636.09'06

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Шуст О.А., д-р екон. наук, ректор.
Варченко О.М., д-р екон. наук.
Недашківський В.М., д-р с.-г. наук.
Димань Т.М., д-р с.-г. наук.
Краютієне І., доктор.
Мамедова К.Х., д-р філософії.
Власенко С.А., д-р вет. наук.
Козій Н.В., канд. вет. наук.
Василенко О.І., д-р філософії.
Юрченко А.І., канд. с.-г. наук.
Славінська О.В., відповідальний секретар.

Відповідальна за випуск – **Славінська О.В.**, керівник редакційно-видавничого відділу.

Сучасний розвиток ветеринарної медицини: матеріали міжнародної науково-практичної конференції. 3 жовтня 2024 р. м. Білоцерківський НАУ 104 с.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників конференції без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

©БНАУ

3. European Food Safety Authority and European Centre for Disease Prevention and Control: The European Union One Health. 2019. Zoonoses Report. [(accessed on 2 June 2021)]. EFSA J. 2021. 19:6406. URL: <https://www.ecdc.europa.eu/sites/default/files/documents/zoonoses-EU-one-health-2019-report.pdf>

4. Enhancing food safety: the role of the Food and Drug Administration. Institute of Medicine. Washington: National Academy Press. 2010. P. 1–576.

УДК 636.02.053.09/.087.7:616.071.22:615.243.3

ТИШКІВСЬКА Н.В.^{1,2}, канд. вет. наук
natalya_tyshkivska@ukr.net

¹Білоцерківський національний аграрний університет, ²ДП “Київоблстандартметрологія”

ПРОДУКТИВНІСТЬ ТЕЛЯТ РІЗНИХ ВІКОВИХ ГРУП ПІД ВПЛИВОМ ОРГАНІЧНОЇ КОРМОВОЇ СУМІШІ ВИГОТОВЛЕНОЇ НА ОСНОВІ ГУМІНОВИХ КИСЛОТ

Визначення ефективності застосування гумінових кислот здійснювали шляхом контролю живої маси тіла тварин на початку дослідження та по завершенні досліду – через 50 днів. Впродовж цього терміну телятам-молочникам віком від 0 до 50 днів та теличкам дослідної групи 3–4-місячного віку до основного раціону додавали кормову суміш виготовлену на основі гумінових кислот у кількості 20 г/100 кг маси тіла тварини. Препарат додавали до молока (молозива) телятам-молочникам та до води – теличкам 3–4-місячного віку.

Жива маса тіла телят-молочників дослідної групи по завершенні дослідження на 18 % перевищувала показники контрольної групи, а маса теличок 3–4-місячного віку перевищувала значення контрольної групи на 19 %.

Ключові слова: гумінові кислоти, середньодобовий приріст, маса тіла, телята-молочники, вгодованість.

TYSHKIVSKA N., candidate of veterinary sciences

¹Bila Tserkva national agrarian university, ²SE “Kyivoblstandartmetrologia”

PRODUCTIVITY OF CALVES OF DIFFERENT AGE GROUPS UNDER THE INFLUENCE OF ORGANIC FEED MIXTURE MADE ON THE BASIS OF HUMIC ACIDS

Determination of the effectiveness of the use of humic acids was carried out by monitoring the live body weight of animals at the beginning of the study and at the end of the study - after 50 days. During this period, dairy calves aged from 0 to 50 days and heifers of the research group aged 3–4 months were added to the main diet a feed mixture made on the basis of humic acids in the amount of 20 g/100 kg of animal body weight. The drug was added to milk (colostrum) of dairy calves and to water of 3–4-month-old heifers.

The live body weight of dairy calves of the experimental group at the end of the study exceeded the values of the control group by 18%, and the weight of heifers at 3-4 months of age exceeded the value of the control group by 19%.

Key words: humic acids, average daily growth, body weight, dairy calves, fatness.

Актуальність напряму дослідження. Збільшення виробництва безпечних і належної якості м'ясних продуктів – актуальне питання сьогодення, що пов'язано з потребою населення у повноцінному білку. Відомо, що недостатнє споживання повноцінних білків тваринного походження негативно впливає на ріст організму, психічний та фізичний розвиток людини, адаптацію до навколишнього середовища та знижує захисні функції організму [1].

Висока м'ясна продуктивність худоби та якісні м'ясні продукти вимагають нового підходу до годівлі тварин [2]. Використання кормових добавок вітчизняного виробництва для підвищення м'ясної продуктивності великої рогатої худоби є актуальним для агропромислового комплексу України.

Останніми роками зростає інтерес до гумінових речовин у раціонах тварин. Гумусові речовини – природні органічні речовини, що утворюються в ґрунті під час гуміфікації мертвої органічної речовини. Основними компонентами їх є гумінові кислоти, фульвокислоти та гуміни. Гумінові речовини – багате джерело легкозасвоюваних мінеральних речовин. Вони вважаються натуральними та безпечними кормовими добавками з багатьма позитивними ефектами, зокрема поліпшують благополуччя тварин та якість продуктів тваринництва [3, 4].

Мета досліджень. Визначити продуктивність телят різних вікових груп під впливом

органічної кормової суміші виготовленої на основі гумінових кислот

Матеріали і методи дослідження. Робота виконувалась на базі ТОВ “Печенізьке” Харківської обл., смт Печеніги та Експертного центру діагностики та лабораторного супроводу ”Біолайтс“, а також кафедри ветеринарно-санітарної експертизи, гігієни продуктів тваринництва та патанатомії Білоцерківського НАУ. Оцінку продуктивності телят внаслідок згодовування органічної кормової суміші виготовленої на базі гумінових кислот проводили на телятах-молочниках, віком від 0 до 50-денного віку та теличках 3–4-місячного віку у період з 27.06.2023 по 15.08.2023 р.

Тварин перед початком проведення досліду розподілили на дві групи – контрольну та дослідну по 10 голів у кожній за принципом пар-аналогів, під час комплектування яких враховували дату народження, живу масу тіла та загальний клінічний стан.

Впродовж 50 днів тваринам дослідної групи: телятам-молочникам віком від 0 до 50 днів та теличкам 3–4-місячного віку до основного раціону додавали органічну кормову суміш на основі гумінових кислот у кількості 20 г/100 кг маси тіла. Препарат додавали один раз на добу до молока (молозива) телятам-молочникам та до води – теличкам 3–4- місячного віку.

Зважування тварин проводили на початку досліду та по його завершенню, при цьому визначали приріст маси тіла тварин та середньодобовий приріст.

Основні результати та їх інтерпретація. Жива маса тіла телят-молочників дослідної групи на початку дослідження була дещо меншою (в 1,1 раза), порівняно з контрольною групою, за середнього значення по групі $39,9 \pm 1,62$ та $43,4 \pm 1,42$ кг відповідно (табл. 1).

Таблиця 1– Вага телят-молочників при застосуванні гумінових кислот

Біометричні показники	Жива маса тіла телят, кг		Приріст, кг	Середньодобовий приріст, г
	початок досліду	завершення досліду		
Дослідна				
M±m	39,9 ± 1,62	75,7 ± 2,44**	35,8 ± 2,23*	741,2 ± 24,03**
Lim	34–51	57–85	21–45	520,0–918,0
Контрольна				
M±m	43,4 ± 1,42	73,4 ± 1,79	30,1 ± 1,51	600,02 ± 30,25
Lim	35–49	61–80	25–41	480,2–740,1

Примітка: *P < 0,05; **P < 0,001.

По завершенні досліду, через 50 днів, встановлено, що маса тіла телят дослідної групи перевищувала відповідний показник тварин контрольної групи. Так, маса тіла тварин дослідної групи зросла на $35,8 \pm 2,23$ кг проти $30,1 \pm 1,51$ кг, що в середньому на 5,7 кг більше (P < 0,05), ніж у контрольній групі. Середньодобові прирости відповідно були вірогідно вищими у телят-молочників дослідної групи (P < 0,001) і становили в середньому по групі $741,2 \pm 45,47$ г з коливаннями значень від 520,0 до 918,0 г проти $600,02 \pm 30,25$ (480,2–740,1) г.

Проведені також дослідження із ефективності застосування гумінових кислот для збільшення приростів живої маси теличок віком від 3 до 4 міс. (табл. 2).

За результатами зважування теличок дослідної групи встановлено, що їх маса тіла по завершенні дослідження зросла в середньому на 41,4 кг (P < 0,001) та перевищувала (P < 0,01) значення контрольної групи. Середньодобові прирости теличок дослідної групи на 284,5 г перевищували значення контрольної групи (P < 0,05), що свідчить про позитивний вплив гумінових кислот на приріст маси тіла телят за рахунок стимулювання обмінних процесів та поліпшення перетравності поживних речовин раціону [5].

Таблиця 2 – Результати приростів теличок за застосування гумінових кислот

Біометри- чні показники	Жива маса тіла теличок, кг		Приріст, кг	Середньодобовий приріст, г
	початок	завершення		
	дослід у	дослід у		
Дослідна				

M ± m	86,9 ± 9,4	128,3 ± 5,24***	41,4 ± 5,68**	822,0 ± 113,7
Lim	41–126	116–158	28–69	560,0–1380,0
Контрольна				
M ± m	78,0 ± 6,06	107,4 ± 6,83** *	29,4 ± 4,47	537,5 ± 58,98*
Lim	41–107	80–151	17–63	333,3–843,1

Примітка: *P < 0,05; **P < 0,01; ***P < 0,001.

Висновок. 1. Внаслідок застосування кормової суміші на основі гумінових кислот жива маса тіла телят-молочників та теличок 3–4-місячного віку дослідної групи зросла у середньому на 5,7 кг (P < 0,05) та 12,0 кг (P < 0,001) відповідно, порівняно з контрольними групами.

2. Середньодобові прирости телят-молочників дослідної групи на 141,1 г (P < 0,001) перевищують значення контрольної групи, а теличок дослідної групи – на 284,5 г (P < 0,05), що свідчить про позитивний вплив гумінових кислот на приріст живої маси тіла телят за рахунок стимулювання обмінних процесів та поліпшення перетравності поживних речовин раціону.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Мазур Т.Г., Димань Т.М., Богатко Н.М. Зміни харчової поведінки людини під час війни та стратегія подолання нутрієнтних дефіцитів. Європейські виміри сталого розвитку: збірник наукових статей за матеріалами IV Міжнародної науково-практичної конференції (НУХТ, 20-21 жовтня 2022 р.). К., 2022. С. 36–45.
2. Бондаренко Г.П., Носевич Д.К., Крук О.П. Технологічні рішення ефективного виробництва на фермах з розведення м'ясної худоби в умовах України. Тваринництво та технології харчових продуктів. Т. 14. № 4. 2023. С. 40–57.
3. Hassan A.A., Salem A.Z.M., Elghandour M.M.Y. Humic substances isolated from clay soil may improve the ruminal fermentation, milk yield, and fatty acid profile: A novel approach in dairy cows. *Animal Feed Science and Technology*, Volume 268, 2020. P. 118–126.
4. Effects of replacing dietary maize grains with increasing levels of sugar beet pulp on rumen fermentation constituents and performance of growing buffalo calves / H.M. Abo-Zeid et al. *Anim. Feed Sci. Technol.* 2017. 234. P. 128–138.
5. McCann J.C., Wickersham T.A., Loor J.J. Highthroughput methods redefine the rumen microbiome and its relationship with nutrition and metabolism. *Bioinform Biol Insights*. 2014. R. 109–125.

УДК 619 : 616.411 – 02 : 636.7

УТЕЧЕНКО М.В., канд. вет. наук

НАДТОЧІЙ С.О., асистент

Білоцерківський національний аграрний університет¹

m.utechenko@gmail.com

КЛІНІКО-МОРФОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДЕЯКИХ НЕ ІНВАЗИВНИХ СПЛЕНОМЕГАЛІЙ У СОБАК

Діагностика судинних захворювань селезінки, завдячуючи прогресу методів її візуалізації, в клінічній практиці поступово зростає. Однак спленомегалія часто проявляється неспецифічними клінічними проявами. Ми акцентували увагу на неінвазивну її патологію.

Ключові слова: діагностика, селезінка, спленомегалія, тромбоз, застійна гіперемія.

UTECHENKO M.V., candidate of veterinary sciences

NADTOCHII S.O., assistant

Bila Tserkva national agrarian university

CLINICAL AND MORPHOLOGICAL CHARACTERISTICS OF SOME NON-INVASIVE SPLENOMEGALY IN DOGS

Diagnosis of vascular diseases of the spleen, thanks to the progress of its visualization methods, is gradually increasing in clinical practice. However, splenomegaly often presents with nonspecific clinical manifestations. We